

DEN MANGFOLDIGE GRAVPLADS

En kirkegård for alle

Som landskabsarkitektstuderende har jeg valgt at beskæftige mig med 'Alternativ 2, Det store, moderne gravplassarealet'. Denne opgave tiltaler mig, da jeg er vant til at arbejde med planlægning, især i forbindelse med landskaber. Kirkegården er et yderst fascinerende rum. Det er et rum fyldt med traditioner og følelser, og netop derfor er det svært at ændre på. Jeg ser det derfor som en udfordrende, og ikke mindst nødvendig opgave, at komme med forslag til, hvordan fremtidens kirkegård kan se ud. En kirkegård, hvor der skal være plads til mangfoldigheden og til fremtidens udfordringer og behov.

Problemstilling |

Mange kirkegårde er idag ufleksible i deres struktur og størrelse, når der opstår nye behov, tendenser og brugere. Fremtidens kirkegård skal derfor nytænkes og planlægges i et yderst langsigtet perspektiv. Den skal kunne imødekomme forandringer, såsom nye trosretninger, nye tendenser inden for anvendelse, indretning og udsmykning af gravsteder, og ikke mindst forandringer i forbindelse med udvidelsesbehov ved pladsmangel. Udover at skulle fungere som et funktionelt areal til begravelse af mennesker, skal fremtidens kirkegård også være smuk og æstetisk, samt kunne give ro til sorg og fordybelse. Fremtidens kirkegård skal desuden være en oplagt mulighed for rekreative aktiviteter i et naturpræget landskab, såsom gåture, motionsruter og picnic. Fremtidens kirkegård skal være et tilbud for alle, både pårørende, men også andre besøgende. Derfor kræver fremtidens kirkegård en omhyggelig planlægning og man må forsøge at nytænke det historiske og traditionelle formsprog, dog uden at bryde med ældgamle kvaliteter og værdier.

Den Mangfoldige Gravplads |

'Den Mangfoldige Gravplads' består af en række forskellige gravrum, som opfylder de krav og ønsker, pårørende måtte have til en kirkegård. Der er både gravrum for kistegrave, urnegrave og mindelunde samt gravrum for forskellige trosretninger. Desuden er der plads til at etablere gravrum for fremtidige og nye måder at anvende gravsteder på, som for eksempel alternativer til indretning eller udsmykning af gravstederne. Gravrummene bliver etableret som selvstændige øer, i det omkringliggende skov- og parklandskab. Dette landskab tilgodeser mange brugere, og altså ikke kun pårørende, i form af et stort, grønt rekreativt areal, som både er godt for nærmiljøet og for brugernes velbefindende. Skoven vil være et evigt foranderligt element både i form af årstidernes skiften, men også da denne kan inddrages til nye og flere gravfelter, alt efter behov. Desuden vil skoven være en oplagt mulighed for at etablere en skovkirkegård, en begravelsesform, der er stigende efterspørgsel på i Norden.

'Den Mangfoldige Gravplads' er et universelt koncept, som kan bruges, i højere eller mindre grad, på de fleste kirkegårde, såvel fremtidige som ved udvidelse af eksisterende. Etableringen er opdelt i 3 faser, hvilket giver en endnu større fleksibilitet i anvendelsesmuligheder.

1. og 2. Fase | Rør- og ledningsarbejde samt etablering af stier |

Vand- og elforsyning etableres, og der anlægges foreløbige stier, selvom hele arealet ikke bliver udlagt til gravplads på een gang. Stierne etableres sådan at området kan bruges med det samme, til rekreative aktiviteter både for pårørende og andre besøgende.

3. Fase | Tilplantning af området |

Ved at tilplante området med træer, opnår man et mere naturligt og mindre kulturpræget areal, som ikke kræver nær så højt plejeniveau, som hvis man for eksempel havde sået græs. Desuden medvirker beplantningen til at skærme af og skabe intimitet for fremtidige gravpladser, samtidig med at skoven kan bruges til sociale aktiviteter i smukke, naturlige omgivelser. Hele det beplantede område ligger hen i nogle år, og har et minimalt plejeniveau, for at naturen kan få lov til at etablere sig. Beplantningen kunne bestå af hjemmehørende nordiske arter som for eksempel bøg, lærk, fyr, gran og birk, både i form af blandingsskov, og områder med specifik løvskov eller nåleskov.

3 Koncepter |

Efter at have etableret rør, ledninger, skov og stier, er kirkegården nu klar til at få etableret forskellige gravrum. 'Den Mangfoldige Gravplads' består af 3 forskellige koncepter, som kan etableres enkeltvis, eller som en kombination. Alle 3 koncepter er fleksible, og gravrum kan tilføjes, ændres eller elimineres efter behov og over tid, ved at inddrage den omkringliggende skov.

1.

Konceptet lægger sig op af den traditionelle kirkegård, hvor man starter med at udnytte arealerne i tættest tilknytning til kirken, eller til eksisterende gravpladser, i forbindelse med en udvidelse af en eksisterende kirkegård. Nye gravrum etableres i forlængelse af eksisterende, når behovet opstår. Herved skaber man en opdeling af kirkegården, med en gravplads i den ene ende og et samlet rekreativt område i den anden ende. Dette koncept har en stor fordel i forhold til at effektivisere driften. Desuden er konceptet i nær tilknytning til den traditionelle kirkegård og dens værdier.

2.

Konceptet bygger på ideen om en demokratisk kirkegård med en decentralisering af gravfelterne, og kirkegården som en del af den omkringliggende natur. Her er ingen centrale punkter og alle gravfelter tillægges samme værdi. Kirkegården og det rekreative område smelter sammen, som en stor park. Dette koncept kræver muligvis en mere omfattende pleje, da gravrummene er fordelt ud over et større areal, til gengæld beriger dette koncept kirkegården, i form af en større integrering af gravrum og parkmiljø. Nye gravrum etableres i den omkringliggende skov, som ligeledes fungerer som skovkirkegård.

3.

Dette koncept tager udgangspunkt i en fælles mindelund, som samler hele kirkegården i et centralt punkt. De mindre gravrum ligger i forlængelse af dette samlingspunkt, hvor nye gravrum kan tilføjes, i tilknytning til de eksisterende, alt efter behov. Dette koncept er en blanding af koncept 1 og 2, da den bygger videre på ideen om den traditionelle gravplads i en samlet gridstruktur, men som samtidig integrerer gravrummene i det omgivende, rekreative landskab.

Kvalitet og værdier |

Kvaliteten i 'Den Mangfoldige Gravplads' ligger i ordet mangfoldighed. Kirkegården tilbyder rum til sorg og fordybelse i æstetiske omgivelser for alle pårørende. Der er plads til lydhørhed for den enkeltes ønsker og behov, da man som pårørende skal have mulighed for at formulere, visualisere og udtrykke sin egen sorg igennem den fysiske gravplads.

Værdier såsom tradition og historie er vigtige elementer på 'Den Mangfoldige Gravplads'. Kirkegården skal kunne rumme de traditionelle begravelsespladser i form af urnegrave, anonyme grave og mindelunde, men der skal også være plads til mange forskellige trossamfund, deres værdier og måder at blive begravet på. Den historiske værdi i form af en traditionel struktur, bevares på 'Den Mangfoldige Gravplads', omend i en mere moderne version, som kan opfylde tidens tendenser og behov. Selvom hvert enkelt gravrum fremstår unikt, har alle gravrum samme indgangsparti i form af et lille tempel i gennemgående farver og materialer. Denne sammenhørighed skaber genkendelse samt arkitektonisk og æstetisk værdi i det mangfoldige og alsidige rum. 'Den Mangfoldige Gravplads' skaber værdi i form af relation mellem gammelt og nyt og mellem forskellige kulturer, trossamfund og traditioner, alt sammen i et samlet anlæg.

Kirkegården har desuden den kvalitet at være en rekreativ park, ikke kun for pårørende, men også for andre besøgende. Denne park vil tilføre området en grøn værdi for brugerne samt forbedre miljøet.

Omstilling |

'Den Mangfoldige Gravplads' er yderst fleksibel i sin udformning, da kirkegården skal kunne imødekomme fremtidens udfordringer. Kirkegårdens etablering og udvidelse sker derfor i etaper, da det giver en stor fleksibilitet. Gravfelter kan etableres efter behov og over tid. Hele kirkegårdens areal skal dog kunne bruges fra anlæggelsens start, så det uudnyttede areal vil, i mellemtiden, blive brugt, som et grønt rekreativt område i form af en skov.

Gravfelterne til hver enkelt grav er udformet i kvadratiske gravrum på 3 x 3 m. Her er plads til 2 kistegrave eller 4 urnegrave. Denne universelle struktur vil effektivisere vedligeholdelsen, og er samtidig med til at gøre kirkegården yderst fleksibel i forbindelse med fremtidige ændringer og behov. 'Den Mangfoldige Gravplads' bygger på en fleksibel og omstillingsklar struktur, der kan tilpasses et hvilket som helst sted, ny som eksisterende kirkegård.